

Klausimai-atsakymai apie į Lietuvą atvykstančius pabėgėlius

Lietuvoje šiuo metu daug diskutuojama apie pabėgėlius, kurie bus perkelti į Lietuvą iš Italijos ir Graikijos. Žmonėms kyla pagrįstų klausimų, į kuriuos ne visada lengva rasti objektyvius atsakymus. Šiame dokumente rasite atsakymus į dažniausiai Tarptautinei migracijos organizacijai (TMO) Lietuvoje užduodamus klausimus.

1. Kodėl žmonės bėga iš Sirijos, o ne kariauja?

Po Arabų pavasario, kai žmonės sukilo prieš nedemokratišką valdžią, Sirijoje prasidėjo brutalus karas, kuriame dėl valdžios kaunasi skirtingos etninės ir religinės grupuotės. Dauguma pabėgėlių nepalaiko nei vienos grupuotės ir nenori prisidėti prie žiauraus betikslinio karo dėl valdžios.

2. Ar ir kodėl Lietuva turi priimti pabėgėlius?

ES lygiu priėmus sprendimą dėl pagalbos krizinėje situacijoje atsidūrusiems šalims, šį sprendimą privalo vykdyti visos ES valstybės. Lietuva solidarizuojasi ir priims 1 105 pabėgėlius per 2 metus, tačiau pasisakė prieš pastovų privalomą pabėgėlių skirstymo mechanizmą. Su pabėgėlių antplūdžiu gali susidurti ir pati Lietuva, kuri turi išorinę ES sieną. Neišreiškę solidarumo su kitomis ES šalimis dabar, iškilus krizinei situacijai negalėsime tikėtis pagalbos ir patys.

3. Kiek pabėgėlių priims Lietuva?

Lietuva įsipareigojo priimti 1 105 asmenis per dvejų metų laikotarpį (iki 2017 m. pabaigos), iš jų 70 asmenų turės būti perkelta ne iš ES valstybių narių, o iš trečiosios šalies.

4. Ar tikrai į Lietuvą atvyks tik pabėgėliai, o ne ekonominiai migrantai?

Taip. Perkėlime gali dalyvauti tik asmenys iš tų valstybių, kuriose vykdomi persekiojimai ar dėl karo veiksmų kyla grėsmė gyvybei ar sveikatai ir dėl to yra reikalingas prieglobstis. Šiuo metu tai yra Sirijos, Eritrėjos ir Irako piliečiai arba asmenys be pilietybės. Todėl į Lietuvą atvyks tik asmenys iš šių šalių. Kiti migrantai, kurie atvyko į ES ieškoti geresnio gyvenimo ir kuriems nereikalingas prieglobstis, bus grąžinti atgal.

5. Kas užtikrins, kad atvyks pabėgėliai, o ne teroristai?

Yra numatytas patikrinimo procesas. Pirminį patikrinimą atliks Italijos ir Graikijos pareigūnai kartu su ES pareigūnais (Europos pabėgėlių paramos biuru). Jie paims prieglobsčio prašytojų pirštų antspaudus ir atliks pirminį patikrinimą. Antrinį tikrinimą atliks Lietuvos pareigūnai.

Skirtingų žinybų migracijos ir saugumo specialistai vykdys perkeliamųjų asmenų apklausas Italijoje ir Graikijoje, kad patikrintų, ar perkėlimui atrinkti užsieniečiai nekelia

grėsmės valstybės saugumui ir viešajai tvarkai. Atliktų patikrinimų dėl keliamos grėsmės pagrindu bus priimami sprendimai, ar asmenys galės būti perkelti į Lietuvos Respubliką, ar ne. Jei bus nustatyta, kad užsienietis kelia grėsmę saugumui ar viešajai tvarkai, jis nebus perkeltas į Lietuvos Respubliką.

6. Kokias išmokas ir kaip ilgai gaus pabėgėliai?

Kol gyvens Pabėgėlių priėmimo centre, pabėgėliai gaus 61 eurą maistui ir 10 eurų smulkiosioms išlaidoms per mėnesį. Savivaldybės teritorijoje integracijos laikotarpiu asmenims bus mokama mėnesinė pinigine išmoka būtiniausioms reikmėms – būsto nuomai, komunalinėms paslaugoms, maistui, transportui ir kt. Šios, kas mėnesį mokamos, pašalpos dydis priklauso nuo šeimyninės padėties: vienam asmeniui mokama 265,2 eurų; dviejų asmenų šeimai – 326,4 eurų; 3 asmenų šeimai 489,6 eurų; jeigu šeimoje daugiau kaip trys asmenys, papildomai skiriama pašalpa kiekvienam asmeniui 61,2 eurų. Pasibaigus paramos integracijai savivaldybės teritorijoje teikimo laikotarpiui (iki 12 mėn.), pašalpa pabėgėliui nebebus mokama.

7. Ar ES prisidės prie pabėgėlių integracijos finansiškai?

Už kiekvieną iš ES valstybių narių (Italijos ir Graikijos) perkeltą užsienietį, kuriam reikalingas prieglobstis, Lietuva iš ES gaus vienkartinę 6 tūkst. eurų išmoką. Už kiekvieną pabėgėlį, perkeltą iš trečiosios šalies, bus mokama vienkartinė išmoka iki 10 tūkst. eurų. Šie pinigai yra skirti valstybei ir nebus išmokami pabėgėliui asmeniškai.

8. Ar atvykę pabėgėliai gaus socialinį būstą?

Ne. Pabėgėliai iš pradžių (3 mėnesius) gyvens Pabėgėlių priėmimo centre Rukloje, kur bus mokomi lietuvių kalbos ir kultūros, o vėliau jų integracija vyks savivaldybėse (iki 12 mėnesių). Savivaldybės teritorijoje bus skiriami kuratoriai, kurie padės užsieniečiui susirasti ir išsinuomoti butą, užtikrins užsieniečio lankymąsi darbo biržoje ir padės spręsti kitus praktinius klausimus. Integracijos metu pabėgėliai gaus paramą būsto nuomai. Pasibaigus paramos integracijai laikotarpiui, socialinė integracija bus teikiama teisės aktų nustatyta tvarka kaip ir visiems Lietuvos piliečiams.

9. Ar pabėgėliai vadovausis islamo teise (pvz., galės turėti kelias žmonas)?

Ne. Visi į Lietuvą atvykę asmenys turės laikytis Lietuvos įstatymų lygiai taip, kaip ir visi Lietuvos gyventojai.

10. Ar pabėgėliai liks Lietuvoje, ar bėgs į kitas, turtingesnes ES valstybes?

Sunku prognozuoti. Perkeltiems ir prieglobstį Lietuvoje gavusiems asmenims bus pasiūlytos integracijos programos ir kitos garantijos, kurių jie neteks, jei išvyks į kitą ES valstybę. Be to, tokie užsieniečiai negalės išvykti į kitą ES valstybę ar ten likti gyventi ilgiau nei nustatyta, antraip bus grąžinti atgal į Lietuvą.